

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben.	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 . . . — .	Fél évre . . . 8 . . . — .
Negyed évre . . . 2 . . . 50 .	Negyed évre . . . 4 . . . — .
Egy óra . . . 1 . . . — .	Egy óra . . . 1 . . . 70 .
Egyesszám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többeső megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Khuen megbukott.

A grancsár megbukott . . . Végképpen megbukott . . . Politikailag meghalt, erkölcsileg megrokkant. Vele együtt haltak meg és rokkantak meg két legbizalmasabb embere: gróf Szapáry László, aki lemondott a fumei kormányzóságról és Tomasics, a hirdett Tomasics, a ki már végre belátta, hogy ő neki Magyarországon szerepe nem lehet. Khuen még ebben a pillanatban miniszterelnök ugyan, sőt belügyminiszter, sőt miniszter a latere, sőt nyilván vállalja a horvát miniszteri tárczát is. Hat miniszter van csak a kabinetben, többet Magyarországon — ahol körülbelül annyi a miniszterjelölt, a hány a képviselőjelölt — nem bir kapni; köszönik a megtiszteltetést, nem kérnek belőle. A saját pártja sem kér belőle, most már ő Felsője sem, az ország még legkevésbé. Megbukott végleg, ugyanabban a pillanatban, a mikor két kormányzati eszközt: az erőszakot és a korrupciót Magyarországon érvényesíteni próbálta.

A kormánypárton vannak még leltári mamelukok, a kik fontolgatják, latolgatják: kisül-e valami a parlamenti bizottság tárgyalásából, kiderül-e az, hogy Khuen közvetlen részes volt, vagy sikerül-e úgy elhomályosítani a dolgot, hogy Khuen-Héderváry ártatlan és passzív szemlélője volt csak a történt gyalázatosságoknak.

Hiábavaló erőlködés: Khuen-Héderváry el van veszve. A magánbecsületét, a kaszinói becsületet tudniillik, esetleg sikerül megmentenie. Politikai kvalifikációja arra, hogy egy országot kormányozzon, teljességgel megsemmisült. Noha kétségtelen, a a parlamenti bizottság eddigi tárgyalásából is egészen bizonyos, hogy Khuen mindent tudott, a mi történt. A bán akkor is végképp megbukott volna, ha a bizottság őt, ad personam, egészen tisztára mosta volna is. Mert Magyarország miniszterelnöke nem lehet olyan ember; a kinek barátja és intímusa Szapáry László gróf; eszköze pedig: a guruló rubel és a suhogó kancsuka.

Az az egy faktum, hogy az ő kebelbarátja, helyesebben kebelbarátai, ocsmányságokat követnek el az ő érdekében, jusztifikálja Khuent. A maradarat a tolláról, az embert a barátai-

ról és a kormányt a követőiről ismerjük meg. Akinek legszilárdabb oszlopa egy Szapáry László és egy Tomasics, a többiekről nem is szólva, az ilyen emberre Magyarországon még egy ferbli-bankot sem biznak. Ezt most már elhíheti nekünk Khuen, ha pedig kételkednék benne, a legközelebbi napok fel fogják nyitni szemeit. Amikor megfogja tudni, hogy két szék között leesett a földre, beleesett menthetetlenül és belefult a politikai erkölcsatlenség fertőjébe. Annak a válságnak pedig, melyet a válságok egész sorozatával tetézett, azt hisszük, vége fog szakadni abban a pillanatban, a mikor beadta lemondását. Abban a pillanatban belátják Bécsben, hogy Magyarországon nem segít sem a passzív rezisztencia, sem a Tisza-féle erőszak, sem a Khuen-féle vesztegetés. Egy segít csak: a nemzet jogos kívánságainak köteleességszerű meghallgatása és föltétlen teljesítése. Akár Wekerlét bízzák meg, akár Apponyit és megadják a felhatalmazást: akár Apponyi, akár más, tisztességes magyar politikus, az ellenzék megteremti a parlamenti békét, a stipulált nemzeti vívmányok fejében.

Más itt nem segít.

Mi lesz a tisztviselőkkel?

A mai válságos helyzetben e kérdésre igen nehéz megadni a feleletet, mert aggodva észleltük azokat az ellentétes nyilatkozatokat, melyek az új kormány rövid szereplése alatt az állami tisztviselők törvényjavaslatának sorsáról elhangzottak.

Különösen feltűnő az az ellentét, a mely közelebből a Vörös László és dr. Barabás Béla országgyűlési képviselők kijelentései között felmerült

Vörös László mint az állami tisztviselők „Országos Egyesületé”-nek elnöke július 4-én a tisztviselők gyűlésén éppen az új kormányelnök felhatalmazásával azon kijelentéssel igyekezett megnyugtani a tisztviselőket, hogy:

„a tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat sürgős letárgyalása a kormánynak is határozott szándékát képezi oly formán, hogy első sorban az indemnitás, azután az ujonczjutalék, majd az 1903. évi állami költségvetés és ezzel kapcsolatosan a fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat fog letárgyaltatni.”

Ezel szemben Barabás Béla július hó 12-én nagyváradi beszámolóján állítólag azt mondotta, hogy:

„a Széll kormány soha sem foglalkozott komolyan a tisztviselők fizetésének rendezésével.”

A mostani kormányelnök pedig olyformán nyilatkozott, hogy nincs is arra nagy szükség, mert bármilyen fontos, mégsem államszükséglet.”

Egyik nyilatkozat sem lett megczáfolva, vagy megerősítve s így nem lehet tudni, melyik igaz?

Az kétségtelen, hogy az állami tisztviselők ügye annyira országos érdek és sürgős elintézését igénylő országos gazdasági ügyekkel annyira összefügg, hogy azt ezektől szét választani alig lehet. Nem tesszük fel az új kormányról, hogy e javaslatot ütő kártyának használna fel. Ez nagyon frivol játék volna.

Mikor eljutottunk odáig, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a fizetésjavításról szóló törvényjavaslatot letárgyalta és terjedelmes jelentésével a plánum elé terjesztette: az időtől kezdve az állami tisztviselők visszafolytott lélekzettel némán szemléltek azt az elkeseredett politikai harczt, melynek ma sincs vége.

Ki tehet arról is, hogy azzal az időponttal egyidejűleg a harcok küzdelme mind kevesebb lett és az előző kormányt áldozatul ejtette.

És ki tehet arról is, hogy a kormányválság után az új kabinet a kibontakozást még nem tudta megteremteni sőt új harcok és bonyodalmak támadtak s a parlamenti zavarokban ki az, a ki tudná, hogy micsoda ok gátolta a kérdéses törvényjavaslat letárgyalását?

Az ország dolgainak ilyen változása számunkra is megjelölte az irányzatot! Mikor a nemzet közvéleménye a mi kérő szavunkra nem ragadta meg rokonszenvét és áldozatkészségét: most a válságos helyzetben mi is tudjuk és érezzük, hogy mit kell tennünk! S mint hálás gyermekei a magyar hazának, békés türelemmel várjuk a küzdelem lefolyását és bonyodalmak szerencsés megoldását.

A várakozáson kívül helyezkedhetünk-e más álláspontra akkor, midőn a viszonyok a Haza sorsát állították a mi érdekünk elébe?

A tisztviselői kar hazafisága megtalálta a hozzá méltó álláspontot és magatartást: ennéltozva roskadozva bár, de türelemmel hordozza tovább a vállaira nehezelt keresztet.

Nehéz idők sulya nyomja a magyar állam közéletét és ez áldatlan állapotban mit tehetünk mi — az állam kormányzat munkásai s a nemzet intelligens zöme, melynek léte az ország sorsától függ?

Mit tehetnének egyebet, mint szorongó szívvel türjük a válságos helyzetet és bizunk azok bölcsességében, a kiknek elhatározásától függ sorsunk jobbra fordulása és a kikre ama kötelesség járul, hogy e helyzetet orvosolják.

Bár nyomoruságunk és veszteségünk a muló idővel mindjobban növekedik, még

sem szabad csüggednünk: hazafiságunk várakozásra és kitartásra kötelez.

Jóleső érzéssel veszek tudomást arról, hogy a magyar tisztviselői kar — igen kevés kivétellel — hozzá illő elhatározással követi igaz hazaszeretetének sugallatát s előbbre valónak tekinti a haza és a magyar nemzet érdekeit, mint a maga helyzetének javítását.

Inkább szenved tovább és takargatja nyomoruságát, de nem panaszolja hangos szóval egyéni bajait akkor, midőn a haza sorsa válság elé jutott.

A mi hitünk és bizodalunk a trónbeszédbe foglalt ígéretekben s a kötelező választófelirat által adott szó szentségében van!

A tisztviselők sorsa az ország becsületbeli ügye, nem lehet és nem jöhet olyan magyar kormány, mely ennek elintézésére elől kitérjen!

Ez a biztosítéka annak, hogy mi lesz a tisztviselőkkel!

Harmath Domokos.

Nem tartják vissza a katonákat.

(Katonai körök véleménye.)

A politikai válságnak tudvalevőleg az a legsúlyosabb következménye, hogy a sorozást nem lehetett idejében megejteni. Az ujonczozást most már az esetre sem rendelheti el a honvédelmi kormány, ha a törvényhozás megajánlja az ujonczokat, mert közigazgatási nehézségbe ütközik. A katonai behívók kézbesítése legalább is egy hónapig tart a sorozás pedig két hónapot vesz igénybe. Technikai lehetetlenség tehát október elsejére ujonczozni.

Fölmerült már korábban az a kérdés, hogy a harmadik évüket szolgáló katonákat, illetve a honvédségnél a második évüket szolgálókat nem lehet-e 1904. január elsejéig a kaszárnyákban tartani? A törvény kivételes esetben fölhatalmazást ad a honvédelmi kormánynak, hogy a katonákat az utolsó esztendő végéig szolgálatban tartsa.

Ezzel a kedvezményvel — a legilletékesebb katonai forrásból nyert értesülésünk szerint — nem fog élni a honvédelmi kormány.

A katonákat tehát nem tartják bent a kaszárnyákban január elsejéig.

A gyalogosok semmi esetre sem szolgálnak tovább a hadgyakorlatok után. A lovasságnál ez ideig még eldöntetlen kérdés vajjon visszatartják-e a huszárokat, de nagyon valószínű, hogy itt is szabadságot adják a legénységnek.

Ugy a gyalogsági, mint a lovassági tisztikarban a hadgyakorlatok után tömeges szabadságolások történnek. Minden katonatiszt kéthónapi szabadságra mehet. Főlöskéges volna a helyőrségen maradniok, hiszen nincs legénység, amelyet oktatni kell.

A legfelsőbb hadügyi vezetőség ezen elhatározásáról már a magyarországi ezredekben is tudomást szereztek. Egy magasrangú katonatiszt nyíltan hangoztatta az október elseje után bekövetkező állapotokat.

Kérdés még, hogy az önként jelentkező vagy a már korábban besorozott, de ki nem szolgált önkéntes védköteleseket behívhatják-e szolgálatra?

A közjogászok véleménye szerint — megajánlási (kiállítási) törvény hiányában — ezt sem szabad tenni.

Augusztus 2.

(A debreczeni csata évfordulója.)

A debreczeni kollegium hazafias ifjúsága és a város lakossága mint minden évben úgy az idén is megünnepelte a debreczeni csata évfordulóját. Az ünnepély három helyen folyt le.

Az óriási közönség mindnütt áhitatosan hallgatta végig a lelkes ifjak, a méltó utódok hazafias beszédét.

Az ünnepélyről alábbiakban számol be tudósítónk:

Az ünnepnek ezen első része Petőfi emlékezetének szol.

Tegnap délután 3 órakor azután ott lelkesedett, rajongott a nép óriási tengere a lánglelkű dalnok siremléke előtt.

Ugy tetszett, mintha maga a költő szórta volna szét szilaj tüzének lángjait, hogy gyujtsanak, hazaszeretetre tanítsanak azok. Mácsay Sándor karnagy vezetése mellett az összes debreczeni dalárdák énekeltek el a Himnuszt. Még a nemzeti imádság hatása alatt állott az ünneplő közönség, mikor fellépett a lépcsőzet fokára Madai Pál tanárjelölt, aki Petőfiről beszélt. Szónoklata méltó volt Petőfi nagy emlékéhez, itt esőndes megnyugvás, ott szilaj kifakadás a sors kegyetlensége ellen, emitt elégius hangulat, amott tüzzel teli rapszódia: ilyen volt a Madai beszéde. Majd szép koszorút helyeztek Petőfi szobrára, mely előtt még Reke Kalmán joghallgató szavalt nagyon hatásosan s a Petőfi dalkör adta elő az Apotheozist.

A Szabadság-szobrot, félnégy körül 8-10 ezer főnyi tömeg vette körül. Az Emlék-kertben mozogni sem lehetett, annyian álltak, tolongtak a kordonon kívül és belül. — Itt ismét a dalárdák egyesült, hatalmas karának Himnuszával kezdődött az ünnep. Ezután Kertész István joghallgató mondott ünnepi beszédet, melyben sok közvetlenség volt. Ezután az Egyetértés dalárdája énekelte el a Gaál Honfi dalat és Szilágyi Dezső hittanhallgató szavalt el Gulyás József tanárjelölt, egyetemi körök elnökének gyönyörű költeményét. A szavaltot zajosan megéjlenézték. Végül a Városi Dalegylet énekelte el Huber Csataadalát.

Az ünneplő közönség négy óra után hosszú hullámvonalban vonult ki a Honvéd temetőbe. Előtte az Egyetértés zenekara haladt, hazafias dalokat adva elő. Utána a 48-as honvédek, a főiskolai ifjuság és a dalegyletek vonultak ki, mindannyian saját zászlóik alatt.

A munkás dalegylet, tegnap a Szabadságdalt énekelte el, bámulatos harmóniával. Majd a főiskola Irodalmi Társaságának volt elnöke Nagy Sándor joghallgató mondott hazafias lelkesüléstől izzó és magasztos kegyeletű beszédet. Utána a Kossuth-dalkör éneke és a kóroszlán megkoszorúzása következett. Majd Oláh Gábor tanárjelölt, mondotta el nagy nagy hatással magairta hazafias költeményét. Végül az összes dalárdák énekeltek el a legszebb magyar éneket, Vörösmarty Szózatát.

Ezzel véget ért a lelkes, nagyszabású ünnepség, melynek rendezéseért s mindvégig magas színvonaláért mindenkinek részéről dicséret illeti a főiskola nemes ifjuságát.

Az újjászervezett szociálisták szintén megünnepelelték a tegnapi napot. Reggel 8 órakor vonultak ki a honvédsírokhoz, hol

Fülöp László tartott hazafias beszédet. A sirra hatalmas koszorút helyeztek, melynek szalagján ez a felirat volt: Szabadságért küzdő névtelen hősöknek — A jogtalan munkások. A munkás Marseilles eneklése mellett rendben távoztak.

A szocialisták tüntetése.

— Express tudósítás —

Budapest, augusztus 3.

A nemzetközi szociáldemokrata párt vasárnap délután nagy tüntető felvonulást és népgyűlést tartott a fővárosban, hogy állást foglaljanak a legutóbbi politikai eseményekkel.

Délután fél 2 órakor gyülekeztek a szocialisták az Eszterházy utcában, a múzeum mögött.

Másfél óra hosszáig tartott, amíg a hatalmas tömeg gyülekezett. 47 szervezet gyűlt egybe mintegy 30 ezer ember. A kereskedelmi alkalmazottak hatalmas lobogót hoztak, a szervezetek élén pedig feliratos táblákat vittek.

— A jog kenyér! a kenyér jog!

— Le a bálnal!

— Csak osztályparlament vesztegethető meg!

— Korrupt választási rendszer korrupt parlamentet szül.

A menet délután 3 órakor indult meg a Marseilles hangjai mellett. A kerepesi úton az Erzsébet és Teréz körúton, az Andrássy-úton át vonult a menet a városligetbe.

Utközben a tömeg lelkesedése folyton nőtt. Zajosan éltették a forradalmi szociáldemokráciát és abezugolták a bánt. A függetlenségi párt Erzsébet-körúti helyisége előtt a pártvezetőség felkérte a menetben résztvevőket, hogy ne abezugoljanak. Így a menet a míg a párt ablakai alatt vonult el, a Marsaillest és munkás dalokat énekelte.

Az utvonalon sűrűn hangzottak a felkiáltások:

— Le a vesztegetőkkel!

— Abezug Héderváry!

— Le a korrupcióval.

A tömeg 4 óra után ért ki a városligetbe az Aréna elé, ahol népgyűlés volt. A népgyűlés elnökének megválasztotta Goldner Adolfot. A rendőrséget Saly Károly rendőrtan. és Szirmai Andor ker. kapitány képviselte.

Dr. Goldner Adolf üdvözölte a népgyűlést, közli, hogy a gyűlés napirendje a politikai helyzet. A mai gyűlés hivatva van a helyzetből a kibontakozást megmutatni. Amikor most mindenki elveszítette a fejét, akkor Budapest munkássága mutatja meg, hogy helyén áll minden bajban.

Izrael Jakab állott ezután szólásra.

Majd Grosszman Miksa felolvasta a határozati javaslatot, amely a következő:

Fölvívja a gyűlés az ellenzékét, hogy mostani küzdelmét maga a rendszer ellen való küzdelemnek tekintse és a harcot mindaddig föl ne adja, míg a rendszer alapját tevő mai választói jogot meg nem döntötte. Nem új emberekre, hanem új rendszerre van szükség és ezért felhívja az ellenzékét, hogy ebben az irányban folytassa a küzdelmet. E küzdelemnek

erkölcsi alapot ad a mai erkölcselenség, erőt ad a nép millióinak akarata és a benne rejlő örök emberi igazság. Kimondja a gyűlés, hogy a politikai helyzet alakulásai következtében a választói jog kérdése ma teljesen az ellenzék akaratán fordul meg, s ha ez mostani erejét nem használná fel ebben az irányban, büntetésévé válnék a mai piszkos rendszer oltalmazóinak. Egyben utasítja a népgyűlés az elnökséget, hogy a gyűlés eme határozatát azonnal közölje az ellenzéki vezérfelekkel s ezeket kérje rögtön nyilvános nyilatkozatra.

A határozati javaslatot a népgyűlés elfogadta. Goldner ezek után bezarta a gyűlést.

Nemzetgyilkosok.

Ti ronda népség, nemzetgyilkosok,
Akik hatalmat bitoroltatok,
Ti gonosz fajzat, joglipró zsványok,
Hörgő szavammal felétek kiáltok:
Nem volt elég a bűn, a szenny, a vér?
Jogot áldozunk aranyér'?

Nem féltetek, hogy rátok sujt az ég,
Melynek villamat népünk esdi rég?
Nem féltetek, hogy kítaszit magából
A föld is, majd ha sirotok bezárul?
Hát néktek az igazság mitsem ér?
Népet pusztítsunk aranyér'?

A lator is, ha öl vagy fosztogat,
Nem rugja meg az áldozatokat.
Ti, hogyha durván öltök és raboltok,
A tetemekre gögösen tapodtok;
S az élt, mert van bátorsága s él,
Ugy veszítetek meg aranyér'?

Van bennetek szív, van könyörület?
Oh, az erkölcsre fületek süket.
Ti verve vagytok undok nyavalyával,
S a művetek e vészes kórra rávall.
Gazság s betegség: együtt nem kimél...
A húsunk kell az aranyér'?

Mit is gondoltok mirőlunk vajon?
Azt hiszitek, a jog nem hatalom?
Azt hiszitek, nincs vasökle a népnek?
Hohó, bitangok! — darabokra tépnek
A küzködők, kiknek nem kell a bér,
Kiket nem kaptok aranyér'?

Hajrá! Csak üzd és köpd le a pimaszt,
Ki egy országot rabsággal riaszt
S ha kifogyott a bilincsből, hurokból,
Mindjárt a csengő aranyakra gondol.
A nemzet karja messze, messze ér...
Vegyünk bitót az aranyér'!

Molnár Jenő.

NAPI HIREK.

Thaly Kálmán újból diszelnök.

Abból az alkalomból, hogy Kossuth Ferencz újból elvállalta a pártelnökséget, dr. Thaly Kálmán városunk nagynevű képviselője, a párt diszelnöke, ki lemondott a pártban viselt diszelnöki méltóságáról, a következő táviratot intézte Kossuth Ferenczhez:

Üdvözöllek! A változott helyzet következtében én is visszavonom lemondásomat.
Hived: Thaly Kálmán.

Thaly Kálmánnak eme elhatározása nagy lelkesedést keltett választói körében is.

A szegedi szabadelvűpárt alelnöke az obstrukcióról.

Abból az alkalomból, hogy a debreczeni szabadelvűpárt hazafias határozatát, melyben a nemzeti követelések teljesítését sürgeti, megküldötte az ország szabadelvű pártjainak, a szegedi szabadelvű párt érdemes alelnöke Pielich Kálmán magvas fejtegetéseket közöl a „Szeged és Vidéke“ című lapban.

Bevezető részében azzal foglalkozik, hogy az elmúlt választások alkalmával a képviselőjelöltek közül majdnem 100 felvette programjába az önálló vámterületet, továbbá sem a katonai létszám, sem a királyi udvartartás költségeinek fölemeléséről mit sem szóltak.

Majd így folytatja érdekes fejtegetéseit.

Már most a parlamenti elvből kifolyólag azt kell nézni, vajjon többségben vannak-e azon képviselők, kik az önálló vámterület felállítását hangoztatták? Ha többségben vannak, már pedig övék a majoritás — akkor nem hivatkozhatik az országgyűlési szabadelvű párt a többségi akaratra. És még kevésbé hivatkozhatik e többségi jogra akkor, mikor a függetlenségi párt oly javaslatok ellen obstruál, melyekre nézve a nemzet a választások idején nem nyilatkozhatott.

A szabadelvű párt nem követelheti a kisebbségtől, hogy ne harcoljon. Az obstrukciót jogosultnak tartom. És a függetlenségi párt nem vonható felelősségre azon következményekért amelyekkel az obstrukció jár.

A bölesen alkotott 1867. évi XII. törvényezikk nem ismer közös hadsereget, hanem az ország biztonságára szolgáló közös védelmet. A pragmatica sanctióval régibb sarkalatos törvényt hoztak, mikor az uralkodó család férfitagjai kihaltak és kimondották, hogy vannak oly dolgok, a melyek a magyar királyságot és az osztrák tartományok

Majd később így folytatja:

Amit tehát a függetlenségi párt a magyar hadsereg dolgában kíván, az utolsó jottáig törvénybe vagy on iktatva és Deák Ferencz mindannak érvényesítésére a nemzet jogát rezerválta. Ha az országgyűlési szabadelvű párt zászlajára a 67-iki törvények szelleme, Deák programja van fölírva, akkor e pártnak legerősebb köteleisége lett volna a programjáért most sikra szállni, mikor a kormány az új katonai javaslatokkal fokozni akarja a nemzeti áldozatkésztséget úgy emberi erőben, mint anyagiakban. A szabadelvű pártnak a lehető legerősebben kellett volna követelni a király 1868-iki rendeletének végrehajtását, melyben a magyar tiszteknek magyar ezredkekhez való beosztását királyi szóval ígérte meg.

A szabadelvű pártnak mindezeket már nagyon régen kellett volna hangoztatni. De nem tette, tehát meghamisította, meghazudtolta messterének, Deák Ferencznek programját. A kormánypárt legkevésbé kérkedhetik a többség jogával,

mikor saját programját elejtette. És nem ítélné el olyan pártot, mely voltaképen az ő programját valósítja meg.

A szabadelvű párt nemzeti iránya semmiben sem nyilvánul. Azok, a kik az 1867. XII. t.-cz. alapján állnak, nem ismerhetik el a mostani többséget jogosult képviselőnek és kell, hogy a nemzetnek törvénytisztelő tagjai, akik a XII. cikkelyt föntartani óhajtják, most sikra szálljanak és jelentsék ki: helyeslik-e a szabadelvű párt néven szereplő többség működését?

Az ex lex minden káros következményeiért a szabadelvű pártot terheli a felelősség, mert hiszen módjában lett volna a legrövidebb idő alatt olyan kormány alakulását elősegíteni, amely a jelzett nemzeti követelményeket teljesíthette volna.

Feltűnést keltő magvas cikkét következőképp fejezi be:

A szegedi szabadelvűpártnak az az álláspontja, hogy a város értelmisége összefogva mondja ki, az országgyűlési szabadelvű párt föladata a 67-es alkotmányt eltérő törvények szellemétől és nem tekinthető Deák Ferencz mandátáriusa gyanánt; ennél fogva föltétlenül helyesli a függetlenségi párt magatartását.

A város művészeti ösztöndíja.

A város által létesített művészeti ösztöndíj kamatait, 600 koronát a múlt évben a tanács Dávid Imre szobrásznövendéknek adományozta. A tanács ma tartott ülésén a 600 koronás ösztöndíjat jövő évre is Dávid Imrének adta.

Keltemetlen helyzet.

A tegnap éjjeli Rákóczi mulatságból hazatérő ünneplőkre csunyan ráijesztett egy részeg atyafi. A két órai küiön vonat, mely tudvalevőleg csak az egymalom utcánál áll meg először, egyszerre csak a nagyerdei faszorban hirtelen megállt. A vonaton ülők leugráltak és rémülten tapasztalták, hogy egy 30-35 évesnek látszó munkás ember fekszik a sín pár mellett fejjel majdnem a sinen. — Szerencsére úgy esett el, hogy a mozdony csak a fejét surolta, úgy hogy az ijedségen kívül semmi baja nem lett.

A főjegyző fiainak balesete.

A hatóság szigorú óvintézkedése dacára a veszett kutyák száma, nemhogy csökkennék, hanem szaporodik. Legujabban a nagyerdei nyaralókat tartja izgalomban az az eset, melynek ezideig hárman estek áldozatul. A csösz kutyája megveszett és megmarta a fürdős nővérét és Vecsey Imre két kutyáját. A főjegyző családja mit sem tudott erről és szombatn a kutya megharapta a főjegyző két fiát, egyiket kezén, másikat lábán. A csösz kutyáját elfogták, felboncolták és kiderült, hogy a kutya veszett volt. A nyomozás megállapította, hogy a főjegyző kutyáját is megmarta pénteken a csösz kutyája. Vecsey Imre főjegyző mindkét fiát ma reggel Budapestre, a Pasteur intézetbe vitte gyógykezelés végett. A fürdős nővérét a hatóság ma küldi fel a Pasteur intézetbe. Ezekon a veszett kutya harapási eseteken kívül még

hasonló eset fordult elő a Teieky-utcán, hol egy veszett kutya két gyermeket mart meg.

A nagykarolyi egyetemi ifjak.

tegnap este hangversenyyel egybe kötött tánczestélyt rendeztek, melynek fénypontja Borodi Béla hegedűművész brillians játéka volt. A sikerült estély Antal István rendezőbizottsági elnök buzgóságát dicséri. Az estély királynője a bájos Kaufmann Annuska k. a volt. A vig párok hajnalig járták Rác Endre kitünő muzsikája mellett a szilaj csárdást.

Nincs pénze a fináncziának.

Hogy az ellenzék jogos obstrukciója micsoda kényszerhelyzetbe sodorta a kormányt s hogy mennyire tartbatatlan immár az ex-lex-es kormányzás helyzete, élénken megvilágítják ezt a debreczeni pénzügyigazgatóságnál előállt állapotok. A fináncia t. i. állandó pénzzavarba jutott. Az állami kormányzás minden eszközét a finánczián fizetik; onnét kap pénzt minden állami hivatal, a katonaság stb. Tömerdek pénz kell erre; de hiszen azért van az adózás, hogy pénz legyen mindig bőven. — Ugy, de most május 1-eje óta az adófizetés szünetel. Ennek aztán az lett a következménye, hogy a pénzügyigazgatóság pénzeszekerényei lassankint kiürültek s az aranyhalmazok helyén most kongó üresség van. A fináncia úgy segít magán, ahogy tud. Naponkint küldöz át a városi adóhivatalhoz, hogy az önként befizetett állami adókat szolgáltatassa át neki. A közönség adófizetési kedve azonban egyre csappan, mert a nemzet minden tagja egyre jobban megérti, hogy az adófizetés beszüntetésével hazafias kötelességet teljesít.

A debreczeni határozat Nagyváradon.

A „N-d“ írja: A debreczeni szabadelvűpárt nevezetes határozatát a nemzeti követelések dolgában tudvalevően megküldte az ország választó kerületeiben levő összes szabadelvű partoknak, csatlakozás végett. Ilyképen nemsokára Nagyváradra is eljut a híressé vált, hazafias indítvány, így máris találkozunk az érdeklődés jeleivel: vajjon mit szól a nagyváradai szabadelvű párt? A magyar politikában kétségkívül jelentős súlyal esik a törzsökös liberálistusáról ismert város szava, s ezért országos érdeklődésre tarthat számot a nagyváradai párt döntése: hozzájárul-e a debreczeni indítványhoz, vagy elutasítja a határozatot? A kérdés súlyát érzik a nagyváradai szabadelvűpárt tagjai, akik már élénken fontolóra veszik a dolgot, de a hangulatot a nagyváradai szabadelvűpártban, főként a politikai élet utóbbi viharainak hatása alatt elevenen dominálja az a nézet, hogy a nemzeti követelésekért kardot kell rántani — Természetesen a megalkuvást nem ismerő kormánypárti — elem tudni sem akar róla, hogy Nagyvárad hozzájárulását adja olyan határozathoz, mely a kormányt nem támogatja. Viszont azonban a radikálisok a párt fiatalabbai máris sürűn értekeznek, hogy megtalálják a módot, a formát, miként foglaljanak állást a debreczeni indítvány mellett. Az indítvány

barátai érdekesen okolják meg felfogásukat. A szabadelvűpártunk egy tekintélyes fiatal tagja például ezt mondta nekünk:

— Ha egy Apponyi Albert, aki mellett, hogy a Ház elnöke, valóságos belső titkos tanácsos is, és egy Bánffy Dezső, aki a királynak főudvarmestere elérkezettnek látják az időt a nemzeti követelések teljesítésére, ha a koronához oly közöl álló államférfiak, akiket az illoyalitással vádolni csakugyan nem lehet, jogosnak ismerik el a nemzet követeléseit igazán nincs értelme az óvatosság politikájának.

A szabadelvűpárt ülése tehát szenzációt ígér: Két árnyalat fog egymással megküzdeni s nem lehetetlen, hogy azoké lesz a győzelem, akik a nemzeti követelésekért törnek lánszát.

Holttest a kutban.

Egy öreg ember dobta el magát tegnapelőtt az életét. Tóth Sámuel csordás egy szűrt és egy kalapot talált a kenyeresi tanya közelében levő kut mellett. Eleinte ügyet sem vetett rá de később leeresztettek a mély kutba egy vasmacska. A vasmacska egy hullát húzott ki, melyben Orbán András napszámos emberre ismertek. Az öreg ember nem remélt már az élettől semmit és ezért lökte el magától az életét. Holttestet a kórházba szállították, ahol felfogják boncolni.

Megkezdődött a vadászat.

Augusztus elsejével a szárnyas vadakra fölszabadult a vadászat. Mától kezdve fogolyra, fázánra szabad löni s augusztus 15 től kezdve már a tapsifülesekre is rossz napok következnek, mert a nyulászás is kezdetét veszi. Vadászaink a vadállományról elég kedvezően nyilatkoznak. A foglyok fázának igen jól telelnek ki s a költés a kedvezőtlen időjárás daczára sikerült. A szárnyas vadak állományának emelkedését különösen az mozdította elő, hogy mindama vadászterületeken, ahol a sportot csel- és okszerűen, rendszeresen üzik, pár év óta tenyészpárok hozatásával és kibocsátásával mozdítják elő a gyarapodást. Tekintetbe véve, hogy egy-egy pár kétszer is költ s minden fészekből 15–20 fiatal kerül ki, a szaporaság hatványozott számban emelkedik. Nyul is több van, mint az előző években volt. Eszerint Nimród hiveinek igen jó esztendejük lesz az idén, a Lankeztterek vigan szólhatnak.

A vasárnapi munkaszünet és a rendőrség.

Nehezen tudnak beleszokni a kereskedők, nem különben pedig a vevő közönség is az új miniszteri rendelet intézkedéseibe, a melyek tudvalevően ugyancsak szigoruan és az előbbi rendeletektől sok helyen eltérően körvonalozzák a vasárnapi munkaszünet megtartását. Így például az előbbi rendelet értelmében az élelmi cikkek elárusítását délelőtt 10 óran tul, az évek csak két hónapjában: június és július hónapokban tilalmazta, míg az újabb rendelet az ilyen bolti cikkek elárusítását és házhoz szállítását az év minden hónapjában csak délelőtt tíz óráig engedi meg. A rendőrség hogy a közönség zaklatásától és szemrehányásaitól megkíméltesse, nagyon helyesen tenné, ha az egész rendeletet nyilvánosságra hoznia, így legalább eloszlanék a tájékoztatás.

Elveszett ékszerek

Ma déli 12 órakor a Piacz-utca 79. sz. háztól a Riesz cukrászdáig terjedő gyalogjárón elveszett egy fekete bőr ékszertok, amelyben egy darab brillians női meltü és rövid aranyláncz, melyen csillag alakú gyémánt nyakék volt. — A becsületes megtaláló 100 korona jutalomban részesül, ha a talált ékszereket vagy a rendőrségnél, vagy dr. Kun Mihály ügyvéd Piacz utca 79. sz. alatti irodájában átadja.

Blondin elefánt sétája.

Henry-czirkusznak van egy Blondin nevű pompás elefántja. Engedeimes, jóindulatu állat, kedveltje a közönségnek. A minap éjjel két órakor Zágrábban a mikor a czirkuszban mindenki aludt, még ápolója is, Blondin éjjeli sétára indult. Eltérte magát lánczairól és körülnézett a czirkusz környékén. Szórakozásul tövestül kitépett néhány fiatal gesztenyefat, azután bekopogtatt ormányával a vízvezeteki ör házikójába. Az ablakok persze a gyöngéd kopogtatásra darabokra törtek. Blondin még megrongált egy ajtót, fölforgatta a tyukketreczeket, de akkorára már fölébredt az ápolója, a kinek készséggel engedelmeskedve, visszatért csel-lájába.

A szakáll a politikában.

Mindeddig a próféta szakalla volt az, amelyen ígéretek, eskük épültek fel és az igazhívő egész nyugodt lélekkel háritotta a felelősséget Mohamed szakállára, ha valami szelid üzlet nem sikerült neki. Evolucziók támaszául a granicsár hasznalta először a szakállt, még pedig a sajátját: bevonult így a kormányzati faktorok közé és a felelőség bázisa lett a szakáll, melyet a nagyhangú beszéd után másnap már — lenyiratott. A példa, hogy kormányzati tényező legyen a szakáll, híveket hódít. Most Szapáry László gróf, a fiemei kormányzó jelenti ki, — egy felhivatalos könyomatós szerint — hogy ő általa történt ugyan az ellenzéki férfiak megvesztegetési kísérlete, de ha ő adta is a pénzt: ezt a saját szakállára tette. Szapáry László grófnak ez a kijelentése a granicsár kormányzasi elvének ragyogó diadala, de a kormányzó urnak mindenestre nagy az előnye a példaadó fölött. A bán a saját szakállára kormányoz, de másnap lenyiratja. A nemes grófnak nem is kell ezt megtennie így utólagosan: az ő arca már megelőzőleg borotvált. Ejnye: így nagyon könnyű az embernek a „saját szakállára“ cselekedni.

Új tagok az Angelotti mulatóban.

Az Angelotti mulatóban estéről estére nagy sikert aratnak a most jött zenebohócok a Vilton fivérek. A bámulatosan ügyes zenészek amellet, hogy kitünő zenezámukkal igaz gyönyörűséget szereznek a közönségnek mutatványaik minduntalan harsogó kacagást fakasztanak. A 13 éves Paletta akrobata még itt nem látott mutatványaival. Réthy Vilmos komikus pedig énekszámával ragadja el a közönséget. Az olasz utcai zenészek gyönyörű muzsikáját is élvezheti a mulató közönsége. Ma este ismét fellép Rossetti klasszikus tánczosnő.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31. sz. az udvarban.

Üzlet felosztás.

— Az üzlethelyiség kiadó.

Mint hogy jelenlegi kereskedésemet felosztatom, a még raktáromon levő összes áruimat gyári áron alul is, nagyon olcsó áron árusítom el. A midőn ezen alkalmi vásárlásra a t. közönség b. figyelmét felhívom, ajánlom magamat

kiváló tisztelettel

Mayering Gyula

kézmű, rövidáru kereskedése kistemplommal szemben, Piacz-utca.

— Felszerelés eladó.

— Az árukészlet együtt is eladó.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdekben és könyvkereskedésekben.

A megvesztegetés.

Expresz tudósítás.

Budapest, aug. 3.

A politikai válság országos izgalmai közepette a vasárnap pihenő nap volt. Nem pattant ki újabb botrány, nincs újabb szenzáció, ha csak az nem, hogy Dienes Svájczon át menekül.

A vesztegetési botrányokkal kapcsolatban a munkások Budapesten nagy felvonulást és népgyűlést tartottak amelyen felajánlották az obstrukciót folytató ellenzéki pártoknak támogatásukat azzal a feltétellel, hogy követeléseik közé vegyék a választói jog kérdését is.

Tudósításunk a vasárnapi nap eseményeiről a következőleg hangzik:

A miniszterelnök a bizottság előtt.

— Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt tudvalevőleg hétfő délelőttre kérte magához a parlamenti vizsgáló bizottság. Egy köznyomatos lap szerint ma délután fog ott megjelenni.

Dienes utlevele.

Dienes Márton rendes utlevelével ellátva szökött meg. Röviddel a szökés előtt megjelent a Ferencz-József rakodópart 19. száma alatt a belügyminiszteriumnak egy magasrangú tisztviselője és a Geiger Gizella lakásán átadott Dienes Mártonnak egy szabályszerűen kiállított utlevelet, amelyben nem volt megjelölve, hogy melyik külföldi államra érvényes, az egész világ bármely részébe, tehát Amerikába is eljuthat a szökevény. —

Másnap, miután Dienes már utban volt Berlin felé, ugyanaz a nagyrangú tisztviselő ismét megjelent a 19. számú házban. Négy férfi kísérette, akik közül három detektív volt. Házkutatást tartottak a lakásban és egy csomagot vittek el onnan magukkal mintegy másfélóra múlva.

A csomagban irányok, jegyzetek voltak, — mind a Dienesé. Törvényszerű ügyészégi engedelem, vizsgálóbírói rendelkezés, vagy fölhatalmazás nélkül tartották meg a házkutatást. Valószínűleg a parlamenti bizottság elé kerül még annak firtatása is, hogy ez miképpen és kinek az utasítására történhetett meg.

Dienes menekülése.

A budapesti királyi ügyészség vezetője, Geszti Andor dr., vasárnap délelőtt telefonon érintkezett a berlini rendőrséggel s onnan azt az értesítést kapta, hogy Dienes Mártonnak nyoma veszett. Hamburgba, ahova Berlinből való menekülésekor indulni látszott, nem érkezett meg.

Geszti a főkapitányságtól telefonozott Berlinbe.

Egy órával később táviratot kapott Rudnay főkapitány a berlini rendőrség elnökségétől, hogy minden valószínűség szerint Dienes Svájczon keresztül Olaszországba szökött s Genuában hajóra szállt.

A főkapitányságtól a kir. ügyész el-

kérte a vizsgálóbizottság előtt holnap megjelenő miniszterelnök számára a Dienes letartóztatásának elrendelésére vonatkozó adatokat.

Zürich. A Magyar Távirati Iroda jelentése: Egy itt lakó magyar újságíró azt jelentette a helybeli rendőrségnek és táviratozta a budapesti ügyészségnek, hogy azt hiszi, hogy Dienes egy határozottan magyar külsejű ember társaságában vasárnap látta Zürichben.

Távirat.**A parlamenti bizottság mai ülése.**

(Singer kihallgatása.)

A bán és a mágnások keze működik. Egyik koronatanut, Dienes megszöktetik, a másikat Singer újságíró leszerelik, hogy ne valljon semmit. Erről tanuskodik fővárosi tudósítónk alábbi távirata, melyet d. u. 2 órákor kaptunk kézhez:

Budapest É.k. d. u. 2 ó.

Tíz órákor már népes volt a képviselőházban a delegációs terem környéke, ahol a parlamenti bizottság ülésezik.

A képviselők, az újságírók, a beidézett tanúk csoportokba verődve tárgyalnak, kombinálnak, az eshetőségekről beszélnek.

Több tanu nyilatkozatából sejteni lehet, hogy a ma napnak nagy szenzáció lesznek.

A miniszterelnök kihallgatása d. u. 5 órákor lesz.

A korona tanut, Singer Arthurt elsőknek hallgatják ki ma délelőtt.

Singer kijelentette, hogy mindent ridegen tagadó vallomását írásban adja át és elhatározta, hogy minden hozzá intézett kérdésre megtagadja a feleletet, úgy, hogy az ő vallomásaiból nem sokat fognak megtudni.

A bizottság 11 óra 20 perczkor még nem ült össze, mert a bizottság három tagja még nem volt jelen.

A debreczeni magyar rackajuh.

Brehm világhírű Állatok világa című művének magyarkiadásának most megjelent füzetében a debreczeni juhról olvassuk a következő érdekes sorokat:

Magyar rackajuhnak ezt a feleségét tenyészközületében egyszerűen „magyarjuh“ név alatt említik: a debreczeni Hortobágyon azonban „riskásnak“ is nevezik. Tenyésztési területe még a nagy magyar Alföldnek is igen kis részére szorítkozik s nagyobb számmal Hajdu megyében fordul elő s itt is különösen Debreczenben tenyésztik nagyobb számban; szórványosan előfordul Arad, Békés, Csongrád és Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyében, de aligha tévedünk,

midőn e juh összes számát Magyarországon nem tartjuk többnek 10-15 ezer darabnál. Egy kipusztulófélben lévő rackeféleség, akár csak a híres szalontai disznó, melyet csak a megszokottság és még mindig fennálló külterjes gazdasági viszonyok tartanak fenn egy darabig, ugys kevés számú tulajdonosainál.

E racka a legprimitívebb tartásban és ápolásban részesül. Tavasztól őszig a sík alföldi legelőkön tartják, a hol egy deszkából készült karámon kívül semmi más felszerelés nincsen, a juhász kunyhója mellett s a birka éjjel-nappal a szabad ég alatt van, kiteve minden zord időjárásnak; a karamba is csak a fejés idején terelik be, különben a mezőnek azon a részén hál, a hol az est elérte. Debreczenben, a hol tenyészközületének főszéke van, téli e az erdőségekre hajtják be, s az erdei kaszálókon, a nyáron át készített szénának szükmarku etetése mellett, egész teleir át az erdőben legeltetik, a nélkül, hogy a legzordabb télen is, istállóba hajtának, a miről különben gondoskodva sincsen. Az erdei legeltetés télen át a gyapjúnak megiehető karára van, de a gyapju rongálódását fedezi az olesó teletetés.

Ily tartási viszonyok mellett ez a juh vadtermészetű s nagyon könnyen elvadul, mint hogy ez megtörtént a József főherceg ágyai uradalmának erdeiben szabadon bocsájtott debreczeni rackakkal.

A rackajuhnak ezen alakjával egyetlen szerző művében sem találkozunk s maga Bohm sem emlékezik meg róla s így közel áll a feltevés, hogy Magyarországot kivéve, a kultura által meghódított területeken nem is fordul e juh elő máshol, mely körülmény ismét arra enged következtetni, hogy a magyarok magukkal hozták e juhot az őshazából vagy vándorlásuk közben tettek rá szert, de a mostani tenyészközületébe okvetlen őseink telepítették. Tény az, hogy a nemzetet vándorutjában egyéb állatokon kívül nagyszamu juhnyájak is kísérték s ha e rackát a Volga menti telepeiken való időzés alatt vagy az előtti utjokon vették volna fel, úgy az ott visszamaradó hasonló rackákban nyoma volna, a miről a szerzőknél említést nem találunk.

Hogy a magyarok hozták be a Kárpátokon keresztül hazánkba a most leirt magyar rackajuhot, az kétségtelen; e mellett szól tenyészközülete, melyet kezdettől fogva a tözsgyökeres magyarság lakja, e mellett bizonyít azon körülmény, hogy tenyészközületet kivéve, e juh Magyarországon sehol sem fordul elő s az országot közvetlen környező idegenben sem található sehol, végre azon tény, hogy magyar földön lakó idegen ajku nép sohasem foglalkozott és nem foglalkozik ma sem e juh tenyésztésével, már pedig ha idegen ajku bent lakó valaha tenyésztette volna, akkor a régihez való ragaszkodás alapján egyikenél vagy másikanál ezen idegen-ajku nemzetiségeknek ma is feltalálnók e rackát.

Petőfi dalkör mulatsága.

A Petőfi dalkör tegnap este fényesen sikerült Rákóczi ünnepélyt rendezett a nagyerdei Dobos pavillonban. A tegnapi Rákóczi ünnep a derék dalárok és a közönség hazafiúi érzelmeit dicsérik. A hangversenyt Jónás Lajos kitűnő zenekara nyitotta meg ünnepi nyitányával. A dalkör számait nem is kell dicsérnünk, aki hallgatta szívhez szóló éneküket soha sem feledí el. Az ünnepi szónok dr. Varga Lajos nemes hévtől duzzadó beszédét a közönség érdeklődéssel hallgatta.

mindvégig. Az ünnepélyt Hódy Béla joghallgató gyönyörű szavalata zárta be, majd pedig Jónás szívhez szólóan játszott a Rakóczi kesergőt.

Műsor után táncz következett, melynél a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Özv. Önödy Gáborné és Mihályóé, Gyarmaty Gáborné, Varjas Jánosné, Szabó Lászlóné, Kulcsár Józsefné, Nagy Gáborné, Nagy Lajosné, Horvát Gyulané, Munkas Józsefné, özv. Kiss Sandorné, Zih Kálmánné, Dobrosi Szabó Albertné, Bak Jánosné, Nagy Józsefné, Koroknainé, özv. Szilágyi Ferenczné, Molnár Péterné, Kovács Balazsné, Bundi Jánosóé, Darvas Beláné, Khun Beláné, Tóth Jánosné, Meszlényi S. né, Molnár Istvánné, Tóth M. né, Török Istvánné, Molnár Mihályné, Khun Istvánné, Iklódi Jánosné, Vetési Mihályné, Juhász Istvánné, Nagy Imréné, Szele Lajosné, Tóth Lajosné, Volszky Józsefné, Serli J. né, Ókrós Mihályné, Berger Ferenczné, Ókrós Istvánné, Szilágyi Jánosné, Komady Istvánné, Simon Kálmánné, Miszti Lajosné, Ujváry Istvánné, Feigerle Ferenczné, Steiner Jakabné, Szilágyi Ferenczné, Bodnár Imréné, Révész Józsefné, Nagy Gáborné, Szathmári Györgyné, Bartha Jánosné, Marsalkó Mihályné, Boros Lajosné, Tóth Istvánné, Szondi Lajosné, Sinai Miklósné, Munkas Józsefné, Tóth Gáborné, Papp Lászlóné, Takács Sandorné, Komlóssy Arthurné, Steier Gyulané, Mészáros Pálné, Ormós Andrásné, Szép Gyulané, Csathó Sandorné, Erdődi Józsefné, Bartos Lajosné, Rózsási Lászlóné, özv. Bartha Istvánné, Vitarius Benjáminné, Kiss Albertné, Végh Gyulané, Kondradné.

Leányok: Tatár Bözsike, Molnár Mariska, Weisz Julia, Miszti Juliska, Pál Irénke, Tóth nővérek, Csathó Gizike, Öz Róza, Erdődi Erzsébet, Bartha Rózsika, Bodnár Rózsika, Veres Rózsika, Sinay Rózsika és Anna, Kun Róza, Balogh Emma, Salánky Rózsika, Ritkovits Anna, Ábel Antónia, Szele Juliska és Mariska, Román Margitka, Serli Rózsika, Volszi Veronka, Ókrós Ilona, Berger Erzsébet és Teri, Simon Irén, Simon Mariska, Végvári Juliska, Pósalaki Zsuzsika, Fleilgere Irma, Freilgere Karolin, Szilágyi Julia, Révész Rózsika, Szathmári nővérek, Bartha Juliska, Papp Erzsike, Ormós nővérek, Szabó Rózsika, Szép Irma, Kiss Ilona, Márton Ilonaa, Dobrosi Szabó Gizike és Rózsika, Koroknai Piroška és Rózsika, Molnár Juliska és Rózsika, Kovács Irma, Bundi Juliska és Esztike, Birki Erzsébet, Tóth Róza és Etus, Konrad Mariska és Ilona, Keps Hermin (Nagy-Szeben), Tóth Margitka, Török Margitka, Gyarmathy Erzsike, Zong Juliska, Szabó Erzsike, Rácz Erzsike, Szabó Gizella, Kustár Ilonka, Nagy Rózsika, Marsalkó nővérek.

Az „uri“ betegség.

Debreczen a paralizisek statisztikájában.

Jeleztük már, hogy a napokban Hollós István dr. a lipótmezei m. kir. áll. elme-gyógyintézet másod orvosának tollából egy feltűnést keltő füzet jelent meg „Adatok a paralizis progresszívához Magyarországon” címmel, melyben érdekes adatokat találunk az uri betegségről Debreczenre vonatkozólag is.

Megdöbbenő képet tár elénk ez a kis tanulmány.

Magyarországon az összes elhelyezett elmebetegnek a fele volt állami intézetekben és fele kórházi elmebeteg osztályon; miután pedig az előbbieknél 33 az átlagos százaléka, a Magyarországon összesen elhelyezett elmebeteg paralizis száza-

léka 27-28 százalék. A paralizis legtöbb Francziországban, Németországban, Angliában és Olaszországban és azt látjuk, hogy ezen országok átlagos 16-18 paralizis százaléka felett jóval magasabban áll a Magyarországon talált 28 százalék.

Megdöbbenést kelthet az a körülmény is, hogy nálunk a paralizis az összes állami intézetekben 1864 óta nemcsak hogy nem fogy, nemcsak hogy nem stagnál, hanem a leghatározottabban konzekvensen feltűnő emelkedést mutat.

A női paralizis nálunk az utóbbi években szintén rohamos emelkedést mutat és ma már oly fokot ért el, mint a legtöbb női paralizist mutató külföldi intézetekben, ezekben különben a női paralizis szintén erős emelkedést mutat.

Érdekes adat, hogy a paralizisok általános megbetegedési kora a 40-ik év és legtöbb közöttük a nő ember.

A betegek és közöttük a paralizisok 100 beszállított elmebeteg közül a legtöbb paralizist a vidéki városok adják, azaz 37.41%-ot. — Utána következik Budapest 38.13%-kal és végül a megyék lakossága 32.54 százalékkal.

Debreczen a vidéki városok közöttigen kedvezőtlen helyet foglal el. A vidéki városok 100 beszállított elmebeteg között a legtöbbet, azaz 60 paralizist adott Győr, 58-at Debreczen, 51-et Zombor, 50-et Baja, 45-öt Szabadka, 41-et Pécs, 40-et Szatmár-Németi. Ezek azok a városok, amelyek az átlagosnál, azaz 33 százaléknál sokkal több paralizist adnak.

Az átlagos paralizist adják: Selmezbélabánya 38-at, Pozsony 37-et, Versecz 36-ot, Hódmező-Vásárhely 35-öt, Szeged 33-at, Sopron 33-at, Kassa 32-öt, Temesvár 32-öt, Arad 31-et.

A átlagon alul adott paralizist: Komárom 29-et, Nagyvárad 28-at, Pancsova 27-et, Ujvidék 22-öt, a legkedvesebbet Kecskemét 17-et.

A szerző ezután áttér arra, hogy milyen az a psychicus ártalom, amely a psychét megbetegedésre legalkalmasabbá teszi. Sajnos, hogy tudományunknak épen ez az ága, mert talán nincs még elég tudományos ize, meglehetősen parlagon hever.

A megbetegedett egyén tudományos vizsgálatánál ugyanis keresve-keresnek valamit az egyén anamnesisében: egy ingunális heget, stigmákat, fejsértést, amik még beillenek a tanulmányos kutatás keretébe, de nem gondolnak arra, hogy mik és milyenek voltak azok a psychicus ártalmak, amelyek folyton-folyvást az egyénnek talán gyermek-kora óta az egyén psychicum ellen intézettek, amelyek együttesen talán voltak olyan hatalmasak, mint egy fejsértés, vagy akár a lues is. S ha végül elfogadják, hogy az egyént psychicus körülmények tették beteggá, akkor beérik azzal a tárfogalmu kijelentéssel, hogy szellemi megerőltetés vagy kedély-megrázkódás volt a megbetegedés oka.

Az őrnagy ur és a Kossuth-nóta.

Ezekben a lázzal teli napokban, amikor a magyar nemzeti öntudat végre feleszmél és megismeréséhez jut annak, hogy vétét és pénzét annyi időn át egy idegen, elenséges érzésű szoldateszka nagygyá tételére áldozta, az izgalmak között, amelyeknek az osztrák hadsereg részére igényelt szemérmelen követelések az okozói sem csökken, nem pihen az osztrák katonai gög. Egy fel-

háborító eset nyújt erről tanúságot, amely a mai éjjel folyamán a fővárosban történt.

Egy üllő uti mulatóhelyen, az ugynevezett Gebauer kávéházban együtt mulatott ma éjjel több tisztességes iparos fiatalemberrel egy 1-ső honvéd-gyalogezredbeli szakaszvezető és egy káptár. A két tősgyökeres magyar fiú belemelegedvén a mulatságba, csendesen, anélkül, hogy zajt vagy épen botrányt okozott volna, úgy éjfél tájban belefogott több magyar nótá eléneklésébe. A nótázás során — mi természetesebb ennél — lelkes honvéd fiúk sorra ejtették minden magyar ember legdrágább dalát, a Kossuth-nótát is. De veszükre! Alig kezdtek ugyanis hozzá a nóta énekléséhez, a szomszéd asztaltól ott termelt előttük a 32. gyalogezred egy osztrák őrnagya. Hangos szitkokkal rivalt német nyelven a megdöbbenő társaságra:

— Ti kutyák! Hogy merészelitek ezt a rebellis nótát bőgni? Azonnal elhallgassatok, mert különben hivatom az őrzőre!

Ezenkívül a legválogatottabb szitkok egész sorával árasztotta el Kossuth nevét és a magyarságot. A két honvéd a fegyelem kényszere alatt természetesen engedelmessé vált, de a hatalmas őrnagy urnak ez sem volt elég, hanem odahívatta pinczéret és a honvédek társaságukkal együtt kiharancsoltatta a kávéházból. Távozáskor a támadt tolongásban a honvéd szakaszvezetőt ismeretlen tettes oldalán súlyosan megszurta.

Igy garázdálkodik az osztrák a magyar fővárosban, mint egy leigázott tartomány valamelyik garnizonjában.

A megszegyenített és kiutasított társaság pedig egyenesen lapunk szerkesztőségébe jött, hogy a hazafias érzéseinek esett súlyos sérelmet elpanaszolja. Ez esetet meghallgatta dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselő is, aki kilátásba helyezte, hogy az esetet a képviselőházban is szóvá teszi, mire a felháborodott emberek megnyugtatta távoztak.

A Vilmos huszárezred Aradon.

Aradról írják: Ma a kora reggeli órákban hangos trombitaszó verte fel Arad utcáinak esődjét. Karsu paripákou délelég lovasok léptettek egyenletes dobajjal a kövezeten, a Hadik-huszárezred teljes állománya vonult ki. Az ezred élén Lázár Frigyes ezredes lovagolt s utána századonként, zárt sorokban jöttek a többiek.

Megkapó látványt nyújtott az az öntudatos méltósággal léptető, szabályos, végtelennek látszó lovascsapat, a fegyvereken végigcsillant a fölkelő nap első sugara, a papipák szőre fénylett, s az egész hatalmas meneten valami nagy erő ömlött végig.

A Hadik-huszárok felhatkor reggel érkeztek ki Zárdorlakra, hogy a kikindai osztály érkezését bevárják, mnrt tulajkonképen annak a fogadására gyűltek itt össze.

Századonként oszlopokban álltak fel s így sorakozva várták az érkezőket. Rövid negyed óra múlva megharsantak a távolban a kürtök s a kikindaiak csakhamar ott termettek. Az ezredtörzsel szemben foglaltak állást, mire előre vágattak a parancsnokok és Reiner őrnagy, a vendékhuszárok vezetője, megtette jelentését Lázár ezredesnek.

Az üdvözlések kicserélése után a kikindai osztály csatlakozott az radiakhoz és együtt tértek vissza a városra. A Reiner őrnagy huszárszárjait Mikalakan és környékén szállásolták el.

A délelőtt folyamán aztán megjöttek Nagyváradról és Debreczenből a kék atillás Ailmos huszárok. A Főtéren át egyenesen Uj-Aradra vonultak, ahol egyideig tartózkodni fognak.

A Hadikok és Vilmosok most együtt fognak manővrozni, ezredgyakorlatokat végezve egész augusztus 19-ig, amidőn együttesen vonulnak a nagy királygyakorlatra.

Bileki baka-levelek.

Egy bileki katona, aki a 12. ezred 9. századában szolgál mint közlegény, levelet írt szüleihez. Az érdektelen részletek és fölösleges ismétlések kihagyásával így szól az írás:

„Üdvözet Bilekről.“

Julius 22.

Szeretett kedves szüeim!

Szomorú a levelem, mert hétfőn úgy meghajtottak bennünket, hogy a századunkból aznap heten meghaltak. Engem is csak az Isten segített meg, hogy megmaradtam, de még azért az életem nem biztos, hogy megmaradunk-e. Az este is kilencz óráig főt voltunk, hogy mi lesz velünk. A 12-dik ezredben már huszonötven meghaltak. Elbucszom tőletek, mert nem tudom, hogy látlak-e még benneteket ebben az életben. Ne is bántódjatok, mert az már ugyis későn van. És tőletek is elbucszom, szeretett kedves testvéreim. Szeretett szüeim, ezt a levelemet írva írom és megírom, hogy az órák a kufferben van, hogyha eltalállok veszni, hát majd megkapjátok az. Mert itt nincs víz és nagyon meleg van és rasztot nem adnak. Azért hal meg olyansok. Még valami hetvenen a spítáiban vannak, de azoknak se biztos az életük. Isten veletek ebből az idegen országból.

Es van egy másik levél is, ugyanez a legény írta. Ez tartalmazza a legsúlyosabb vádat, amely a bileki katasztrófa nyomán támadt. A levél 19-ikén kelt, tehát egy nappal a szerencsétlenség előtt. És a katasztrófa előestéjén a levél írója formálisan megjósolta a rettenetes szerencsétlenséget. Ugy létszik, ehhez a jövendüléshez nem is kellett valami nagy jóstehetség, az egyszerű parasztleány esze elég ahoz, hogy természetesen lássék. A közlegény az iszonyú hőségéről panaszkodik, az óriás távolságról, a szárazságról, a vízhiányról és azt mondja, hogy nem tudja mi lesz velök. Tehát a jul. 20-iki forrás nem hirtelen időváltozásból következett, ahogy ezt a hivatalos jelentés mondta. Hogy a szörnyű masirozásnak mi lesz a vége, azt ez az egyszerű parasztfiú előre látta; de az intelligens tiszt urak nem látták előre.

A levél így szól:

Bilek, Julius 19.

Kedves szüeim,

borzasztó melegséget kell szenvedni és minden nap hajtanak bennünket Übungra. És majd meghalunk szomjan a nagy melegtől. Ezek közt a nagy hegyek közt még pénzért sem lehet vizet kapni, mert nincs eső, nincs víz. De azért hétfőn indulunk, nem tudom mi lesz velünk ebben a világban. Kedves szüeim, jobb let volna meghalni ezelőtt öt évvel, hogy ne kelljen ennyit szenvedni. Mert utolsó napig mindig hajtanak bennünket. Most 3 napig megyünk, mert itt se éjjel se nappal nem lehet aludni, mert csupa víz az ember ruhája és csak úgy roskadozik az emberfia. Mink sokat szenvedünk, jobb lenne civilizálni, sokat kell szenvedni a hazáért. Mikor ezt a levelet írom, majd megvevő a melegség.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (36.)

Írta: ifjabb Móríc z Pál.

Az ónodi országgyűlés után.

A nagyszerű ónodi gyűlés után hányatlóra hajlott a kurucz dicsőség napja, noha a régi dicsőség sugaraiból felcsillant, felvillant itt is, ott is a vitéz tábornokok, vitéz ezredek, a vitéz kurucz seregek hadi útján néhány sugár. Bottyán és többi társai megrettegették még sokszor, még sűrűn a labanczokat. A császárnak sok seregét törtek pozdorjává, ámde a borulás mindjobban terjedt. Az elhibázott csatatervek, csatavesztések, a vezéri kar viszálykodásai elszomorították Rákóczi lelkét. . . . Hát még midőn látta, hogy legjobbjai közül szakadnak ki árulók.

A trencsényi szerencsétlen csatában a fejedelem maga is majdnem életét veszítette.

A trencsényi veszített csata.

A trencsényi csatát Rákóczi kedve, akarata ellen kezdették a vezérek. Különösen a nyakas Bercsényi erőszakolta ezt.

Mint minden csatájukban, úgy itt is a kurucz vitézeknek kedvezett eleinte a hadi szerencse, de a gyamolttalan Pekry elhibázott mozdulata kiszolgáltatta a jobbszárnyat teljesen, a veszedelmes, szaggatott terepen, az ellenség támadásának. . . . Heister generális a ravasz Pálffy biztatására küldött ide támadó csapatot, mely az elhibázott mozdulat miatt összezavarodott jobb szárnyat annyira megriasztotta, hogy árkon-bokron keresztül iramodtak.

Rákóczi látván az oknélküli futást, személyesen vezette karabélyos vitézeit az ellenség visszaszorítására. Eközben történt a végzetes szerencsétlenség, mely a kurucz seregnek nagy részben való felbomlását okozta.

— Rákóczi meghalt! Rákóczi elesett! Ez a futó hír végleg megbénította a kurucz sereget, noha néhány ezred utolsó vércsöppjéig küzdve küzdött, mint a Perényi Miklós, vaspánczélos Czelder Orbán, a Luszénszky ezerei, mégis 14 ágyu, 30—40 zászló a császáriak kezébe került; azok kivül min.egy 2—300 kurucz holtteste borította a szomorú csatateret. A császáriak 800-on felül való embert veszítettek. Mégis legnagyobb csapás volt az, hogy a száladók hírét vitték a fejedelem haláhirének. Ez robbantó szerként hatott a seregre. Felbomlasztotta.

Rákóczi lovával elesik.

A fejedelem halál híre onnan származott, hogy midőn karabélyosait lóhalálában rohamra vezette, az ároktól, szakadékoktól boronált tereppel nem törődött. — Bizott nemes lova acélizmaiban. Már két széles árkot ugratott át, de a közeli harmadik ároknál megbotlott a nemes ló, azon már nem birt keresztül repülni. Hanem bukfenchezet vetvén, a fejedelemmel együtt mély szakadékba zuhant. Paráját kiadta. A fejedelem is nagy zuzódást szenvedett a szeme fölött. Mint a halott, eszméletét veszítette. A hü karabélyosok, a hü nemes ifjak felemelték a ló alól és midőn annyira eszmélt, a véres fejedelemet lóra ültették, a közeli erdőbe vezették.

Néhány száz hü kurucz vérével, testével fedezte a Heister és Pálffy diadalmas 15—16.000 főnyi serege ellen a fejedelem visszavonulását. Megmentették, de a nap véres kurucz holttestekre vetette utolsó sugárát. . . . Szomorú, szomorú nap volt ez a kuruczokra. A sebesült fejedelemhez Kis-

Tapolcsányba másnap jövének a gyalogsgági ezredek, és jelentették a gyászhirot, hogy „hadaik az erdőkben és hegyek közt szét oszlának. . . .“ Az öreg Bottyán váltig sajnálta, hogy ő ott nem volt a csatában, mert győzhetetlen „Rajta“ ezredei letörték volna a Siegbert uram, a Pálfi uram szarvát. . . .

Majd harmadnapra Bercsényi meghozta a második szomorú hírt, az első árulás hírért. A „Rákóczi villáma“, Ocskai László, Pálffy által megnyeretvén, magát s ezredét áruló módjára a császáriak kezére játszotta. Labanczá lön. . . . Aranylánczot kapott. Nem sokáig gyönyörködhetett „a császári ezredes ur“ árulása jutalmában, az ujbári kuruczok elcsípték s fejét vágatták.

A trencsényi gyászos nap után égetőbb seb vérzett a fejedelem szívében, mint mely seb a homlokát sajtatta. Még szerencse, hogy lovasaival segélyre vágatott az öreg Bottyán após. Reakoppintott az elbizakodott németekre. . . . Mőresre tanította őket. Nem merték a fejedelmet tovább üldözni.

(Folyt köv.)

Nyiltér.*

Köziemény.

Szó nélkül s önmegtagadással türtem idáig. Tovább nem hallgathatok. Honapok óta folytatják már ellenem a minden alap és józan megfontolás nélkül való magánjellegű és hivatalos üldözést. És nem akad ember, akinek elég erkölcsi bátorsága lenne szemtől szemembe megmondani, hogy mi kifogása van ellenem? Nincs aki férfiasan nyiltan előállana s megmondaná, hogy „kinek mit vétettem én életemben“. És mégis állhatatosan tovább folytatják ellenem ezt a minden emberi jóérzést fellázító embertelen hajszát, mintha csak a pokol gonosz szörnyetegei szállalnanak meg elvadulva egy némely ember lelkületében s cselekedetében?

Igaz, hogy az élet harcza abból áll, hogy „adunk sebet és kapunk sebet“. . . . de hiszen ha én nyilt, szennytelen eszközzel harcolok a gonosz ellen. . . . megérdemelném tán az emberektől, hogy sárral és piszokkal ne dobáljanak?

Megfoghatatlan előttem: mi gyönyörűsége telhetik abban akár egyes embernek, akár hatóságnak, hogy rólam minden ok és alap nélkül gonosz híreket koholjanak es kürtöljenek vilaggá az alattomos, szennyes meggyanusítás és megrágalmazás jegyében?

Csak nem akarják talán ezek a derék emberek magukat úgy tüntetni fel, mintha bizony ők is gr. Szapáry László — néhai való jó fumei kormányzó — honboldogító meghitt emberei volnának — debreczeni extra kiadásban?

Mit akarnak hát? Mondják meg! Hiszen a tiszta szándék és a becsületes igazságszeretet nem szokott a sötétben bujkálni. Debreczen, 1903. aug. 3.

Dr. Király Péter
ügyvéd.

* E rovatban közlöttékért a felelősség a szerzőt illeti.

Csödtömeg árverés.

Vb. Rosenthal Sándor fűszerkereskedő csödtömegéhez leltározott összes áruk és boltfelszerelések **naponként d. e. 9 órától** a kir. közjegyző közbenjöttével Csapó-utca 16 szám alatt az udvarban megtartandó árverésen eladatnak.

Dr. Fejér Ferencz
csödtömeggondnok.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

3 szép szoba előszobával és a szükséges melléképítményekkel nov. 1-re jutányos áron kiadó. Piacz-u. 26. Főtőzsde udvar. Bővebbet az udvarban levő gépraktárban.

Sámsoni Kulesár kertben, **9 nyilas szőlő**, cserepes pajtával melléképítménnyel; **100 hektl. üres hordóval** gyönyörű terméssel, minden hiba nélkül eladó. Értekezhetni Méliusztér 15.

Üzleti könyvek

csoda olesón kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piaczuteza 49.

Fiatall fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie” czimen.

Szakképzett egyes fűszerkereskedő segédek és pedig I. Engrossista és I. Detáilista azonnal felvétetnek. Babusnik Ágost és Társa utódai. Temesvár.

Ügyvédi irodámat

Battyányi-utca 5. sz. házba helyeztem át.

Dr. Körösi Kálmán.

A Debreczeni Első Takarékpénztár olcsó törlesztéses kölcsönöket ajánl

árfolyam levonás nélkül, készpénzben,

melyek fennálló egyéb tartozások bélyeg és illetékmentes kicserélésére is kiválóan alkalmasak.

Felvilágosítást díjmentesen ad a takarékpénztár jelzalogosztálya.

☛ Közvetítők szükségtelenek. ☛

A debreczeni

Első Temetkezési Egylet

mint helyi érdekű kultúr intézmény

legközvetlenebb és legevidensebb célja az, hogy szegénysorsu családokat egyes tagjaik elhalálása esetén segélyben részesítsen. Tagjai közül az eddig elhalt **13 halott után fizetett ki díjakat, számos előismerő levelek** s köszönő nyilatkozatok tanuskodnak egyetünk czéljainak üdvös voltáról.

Tagok mindez ideig vétetnek fel.

Beiratkozás a pénztárban főtér, **Varjassy Gyula** ur kosárkötő üzletében (Arany Bika kavéházal szemben.) Valamint **Vértessy János** egyleti eljáró s pénzbeszedőnél.

Felvilágosításokat nyújt **dr. Király Péter** ügyész igazgató ur Piacz-u. 46 sz. a. ügyvédi irodáján, továbbá **Iklódy János** igazgató **Csapó-u. malomköz 3 sz. a.**, hol beiratkozások is eszközölhetnek.

Uj tagok az eddigi 13 halott után díjakat nem kötelesek fizetni.

„BIOSKOP”

óriási KINEMATOGRAFF.

☛ Debreczen, Szénvásártér. ☛

Műsor:

Augusztus 3—4 én.

1. Egy bur kém kivégzése.
2. Átváltozó táncos.
3. Fiu uszoda.
4. Egy vonat megérkezése.
5. Látogatás Mefistónál.
6. Cagliostro varázstűkör (szín.)
7. A nő hatalma.
8. A makrancos ló.
9. Családi nyomor vagy az alkohol áldozata 200 méter.
10. Bicikli verseny Bécs és Berlin közt.
11. Nyugtalan éj.
12. Fegyverfogás.
13. Harez a poloskával.
14. Sirás és nevetés.
15. Karácsonyi álom 20 képen, 200 m. h.

A nagy hőség miatt az előadások este 7 ó. kezdődnek. Minden 2-ik nap új műsor.

A n. é. közönség pártfogását kéri

NARTEN GYÖRGY.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

A vadászati idény alkalmából **fegyver, töltény s mindennemű vadászati cikkek** nagy választékát ajánljuk a t. vadász urak szives figmébevel

Szent-Királyi Tivadar utódai

Borsos és Latzkó

Debreczen, városház épület.

Van szerencsénk a t. **malomtulajdonosok és molnárok** becses tudomására hozni, hogy tulhalmozott árukeszletünk csökkentése és forgalmunk fejlesztése czéljából,

malomköveink árait

további visszavonásig

☛ **tetemesen leszállítottuk.** ☛

Gyártmányaink bármely őrlésre, de különösen **sima és tengeri, utólérhetetlenül a legalkalmasabbak** s e tekintetben a legjobb hírnévnek örvendenek.

A kőmintát és árjegyzéket a közelebbi előnyös szállítási és fizetési feltételekkel együtt, bérmentve küldjük meg.

Nagyobb vidéki városokban jól bevezetett viszontelárusítókat és képviselőket keresünk.

Ujbányai Malomkőgyár Részv.-társaság

(Bars megye.)

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára

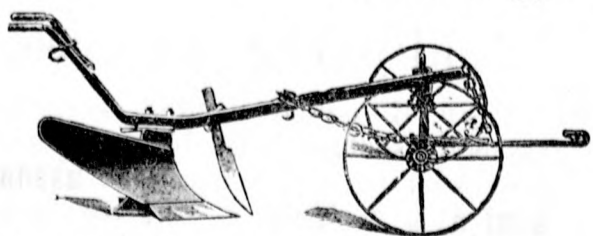
kir. szab. vetőgépyára.

Bizományi gépraktára:

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám,

a nagytőzsde udvarán.

Ajánlja: Hollingsworth **szénagyűjtőit,**

elpusztíthatlan páncél kormányu, tégely aczélféjű **EKÉIT,** hirneves

UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek!

Előzékeny kiszolgálás! Képvisele: RAHMER SÁNDOR.

